

Stará Boleslav – Svatý Václav
28. září 2019

Především bych rád vyjádřil svoji velkou vděčnost za pozvání, abych předsedal této bohoslužbě a pronesl homilii při příležitosti Národní svatováclavské pouti a slavnosti svatého Václava, hlavního ochránce českého národa. Je to poprvé, co jsem do Staré Boleslavi přijel a považuji to za velkou čest a požehnání. Zároveň mne velmi těší, že letošní oslava připomíná desáté výročí návštěvy papeže Benedikta šestnáctého, který jako první z nástupců svatého Petra navštívil toto místo.

Před dvěma týdny jsem se zúčastnil dvacátého sedmého Ekonomického a ekologického fóra Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), jejímž členem je i Svatý stolec. Toto fórum je organizováno jednou do roka a pokaždé se koná v Praze. Jedním z jeho témat v letošním roce byla podpora dobré vlády, především ve vztahu k ekologické politice. Dobrá vláda, tedy správa věcí veřejných, je OBSE podporována v souladu s řadou zásad, mezi které patří spoluúčast občanů, odpovědnost, otevřenost a transparentnost, role práva, etické chování a respekt k lidským právům. Tyto principy jsou dobře známy těm z vás, kdo se o veřejné věci staráte, kdo se podílíte na vládě na všech úrovních, kterým je svěřena starost o všeobecné dobro společnosti.

Na osobě svatého Václava, jedné z klíčových dějinných postav počátků Českého státu, obdivujeme a ctíme dva důležité aspekty dobré vlády: totiž značné osobní kvality a morální sílu.

Svatý Václav byl dosti mladým člověkem, bylo mu kolem osmnácti let, když se ujal svého úkolu a začal panovat. V Písmu svatém, v Bibli, najdeme jiného mladého muže, krále Šalomouna, který na počátku své vlády prosil o zvláštní dar.

„Hospodine, můj Bože, tys učinil svého služebníka králem místo Davida, mého otce. Ale já jsem mladíček a nevím si rady. Tvůj služebník je však uprostřed tvého lidu, který sis vyvolil, lidu četného, který nelze pro množství ani sečíst ani odhadnout. Dej proto svému služebníku chápavé srdce, jak vládnout nad tvým lidem a rozlišovat dobro a zlo“ (První kniha královská 3,7-9). Prosil Boha o dar moudrosti. Chtěl mít jistotu, že pro svůj lid bude schopen zaručit dobrou vládu.

Slova našeho dnešního prvního čtení vychvalují nádheru a hodnotu Božské moudrosti a byla určena knížatům a panovníkům, kteří se měli starat o všeobecné blaho lidu.

„Moudrost září a nevadne, snadno ji vidí ti, kdo ji milují, dává se nalézt těmi, kdo ji hledají. ... Myslet totiž na ni, je svrchovaná prozíravost, kdo kvůli ní bdí, brzy je bez starosti. ... Neboť její začátek je zcela upřímná touha poučit se, chtít se poučit je láska k ní, láska k ní je zachovávat její přikázání, dbát o přikázání je zajistit si nesmrtelnost, nesmrtelnost pak dává místo u Boha.“ (Kniha Moudrosti 6,12;15;17-19).

Moudrost je ve Starém zákoně ztotožněna s projevem a působením Božího Ducha a je proto považována za předchůdkyni Ducha svatého, který byl přislíben Pánem Ježíšem a který během svátku Letnic sestoupil na jeho Matku Marii a na apoštoly a který přichází ke každému, kdo je pokřtěn a biřmován.

Prorok Izajáš ohlásil příchod Emanuele, Boha s námi, i to, že „Duch Hospodinův na něm spočine: duch moudrosti a rozumu, duch rady a síly, duch poznání a bázně před Hospodinem“ (Izajáš 11,1-2).

Svatý Pavel se obrací ke Galatům a povzbuzuje je, aby žili podle Ducha, protože jeho ovocem je láska, radost, pokoj, shovívavost, vlídnost, dobrota, věrnost, tichost a zdrženlivost (srovnej Galatům 5,22-23).

Sám Pán Ježíš na začátku svého veřejného působení citoval ze svitku Izajášova proroctví a prohlásil, že se na něm naplnila moc Božího Ducha: „Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst, abych vyhlásil zajatým propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil milostivé léto Páně“ (Lukáš 4,18-19; srovnej Izajáš 61,1-2).

Jak z evangelií víme, pro Ježíše nebylo vždy snadné toto poslání naplňovat. Někteří lidé nepřijali jeho poselství, protože Ježíše znali a věděli, odkud je, kdežto jiní odmítli obsah jeho učení a další se stavěli proti všemu, co konal a říkal a hledali možnosti, jak by se ho zbavili.

Tento odpor vyvrcholil v jeho utrpení a smrti. Jak na to Pán Ježíš poukázal v úryvku evangelia, vybraného pro dnešní slavnost, vzal na sebe kříž a ztratil svůj život. Navenek se zdálo, že utrpěl těžkou porážku. On ale našel znovu svůj život ve vzkříšení a jeho hrozné pokoření bylo proměněno ve vítězství života.

Právě v této souvislosti předkládal svatý Petr hlavní smysl Kristova utrpení i povolání k tomu být učedníkem: „Vždyť i Kristus trpěl za vás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho šlépějích. ... On sám na svém těle vynesl naše hříchy na dřevo kříže, abychom byli mrtví hříchům a žili spravedlivě. Jeho ranami jste uzdraveni“ (První list Petřův 2,21;23b-24).

Svatý Václav ctil moudrost a vládl podle morálních hodnot, které se opíraly o jeho víru v Ježíše Krista, a stal se tak opravdovým příkladem toho, co je míněno výrazem dobrá vláda.

Když si ho bereme za vzor a slavíme Den české státnosti, můžeme se zastavit nad letošním poselstvím papeže Františka ke Světovému dni míru, poselstvím, ve kterém Svätý otec zdůraznil právě hodnoty vystihující dobrou vládu: „Politická funkce a odpovědnost ve skutečnosti představuje trvalou výzvu pro všechny, kdo dostávají mandát, aby sloužili své zemi, aby chránili ty, kdo v ní žijí, a usilovali o nastolení podmínek pro důstojnou a spravedlivou budoucnost. Pokud se politika praktikuje tak, že je respektována základní úcta k životu, ke svobodě a k lidské důstojnosti, může se skutečně stát výsostnou podobou lásky.“

Svatý otec dále zdůrazňuje, že lidská činnost, je-li inspirována a vedena láskou, přispívá k budování univerzálního města Božího, které je programem, „na němž se mohou shodnout všichni politici jakékoli kulturní nebo náboženské příslušnosti, kteří chtějí společně pracovat pro dobro lidské rodiny a naplňovat ty lidské ctnosti, na nichž spočívá dobré politické počínání: spravedlnost, rovnost, vzájemná úcta, upřímnost, čestnost a věrnost“.

Tím, že šel svätý Václav ve šlépějích svého Pána a Spasitele, musel čelit odporu přicházejícímu z různých stran, a jako věrný učedník vzal na sebe svůj kříž a ztratil svůj život, čímž dosvědčil svou víru. V té chvíli se mohlo zdát, že on, podobně jako Kristus, utrpěl těžkou porážku. Stejně jako v Kristově případě, byla však jeho mučednická smrt proměněna ve vítězství života, a do dnešních dnů se uchovává jeho památka jakožto patrona českých zemí.